

Uredništvo in uprava:

Ljubljana,

Staniškova ulica štov. 2.

Izhaja vsak ponedeljek.

Reklamacije so poštnine
proste.

Rokopisi se ne vračajo.

RADIKAL

POLITIČNO GLASILO DELOVNEGA LJUDSTVA.

Stane posamezna številka
1.50 Din.Mesečno Din 5.—, ob
letno 60.—.Dopisi morajo biti franki-
rani in podpisani.Anonimni dopisi se ne spre-
jemajo.

Mihajlo Ranković, narodni poslanec.

Zakon o centralni upravi.

Ostra kritika razpisavanja državnega denarja. — Lovci na ministrske stolčke. — Nepotrebna visoka mesta naj se ukinejo. — Rešujmo državo iz finančne pogibe!

Glavna odlika mnogih naših voditeljev po ujedinjenju obstoji v tem, da razpisajo državno imetje.

Državno imetje se smatra kot čisto maslo. Redki so, katerim je na tem, da ga zbirajo, čuvajo in trošijo le za prave državne potrebe.

Ker so tako delali, je prišlo do ogromnega deficita v državnem proračunu, kateri še danes v resnici obstoji in za katerega je kritje zelo težko najti.

In ko so s takim delom ti voditelji pritrjali državo v obupen položaj, takrat so prišli na hiter in gladek način do velikega izobilja, akoravno so se nahajali pred vojno v slabem materialnem stanju.

O takem postopanju z državnim imetjem nimamo nešteto dokazov, med katerimi zavzema vidno mesto zlasti osnivanje mnogih nepotrebni ministrstve in njihovih oddelkov.

Da bi se po našem ujedinjenju moglo zadostiti stremljenjem za ministrske stolčke mnogih narodnih predstavnikov in da bi se dosegli politični kompromisi, — so se ustanovila nova ministrstva brez državne potrebe.

Ravno tako so ministri, hotoč zadovoljiti svoje uradnike, ustanovili v svojih resortih visoka službena mesta in oddelke.

Tako je nastala obena javna nagraditev na račun državne blagajne.

Na ta način so nastali oni mnogi nepotrebni ministri, generali, ravnatelji, načelniki, šefi in drugi uradniki, katerih se še do danes ne more otresti drž. proračun.

Razen tega se ne nahajajo baš na ministrskih in višjih uradniških mestih ljudje z najboljšo šolsko in praktično izobrazbo, temveč večinoma osebnih in strankarskih prijatelji.

Kdo že ni bil vse minister v naši povojni državi. Med njimi je tudi mnogo takih, kateri so gotovo brez vsake zmožnosti in kateri so najboljši dokaz o tem, da se v naši državi še izdaleka ni upravljalo tako, kakor bi bilo treba.

Namesto, da bi nastavljali na čelo državne uprave najmoralnejše in najintelektualnejše ljudi vsaj vladajočih strank, so prišli na ministrska mesta večinoma ljudje, kateri nimajo niti najmanjših sposobnosti za upravljanje državnih poslov.

Razumem do gotove meje to sporazumno postopanje, katero je bilo gotovo za državo in državno blagajno v veliko škodo v času zamotanega našega stanja, v katerem se je nahajala naša država pred sprejetjem ustave.

Umljivo mi je, da so takrat imeli lovci na ministrska mesta in bogastva uspeh pri svojem prizadevanju.

Nikakor pa ne razumem, kako morejo dopustiti naši državniki in rodoljubi tako postopanje še po sprejetju ustave.

Takoj po sprejetju ustave bi morali izdati zakon o centralni upravi, s katerim bi ukiniti nepotrebna ministrstva in urediti državo tako, kot zahtevajo to državni interesi. —

S tem bi odpravili v državni administraciji nered in brezdelje in državi bi prihranili nepotrebno razsipanje njene imovine, katera prihaja iz najvišjih mest.

Koalirana radikalno-demokratska stranka, ki je ustavo uzakonila, bi morala napraviti tak zakon o centralni upravi; ali žal, tega ni storila akoravno je bila ustanovljena ta koalicija, da reši domovino notranjega nereda in zunanjih neprijateljev.

Radikalno-demokratska koalicija ni mogla predložiti tega zakona samo radi tega, ker je bilo treba ukiniti mnogo ministrstev, katerih obstoj niso branili samo ministri teh resortov, marveč tudi mnogo takih, ki so tudi upali priti na ta mesta, kajti čim več ministrskih mest, tem več upanja na uresničenje njih želja.

Po razpadu te koalicije in prihodu radikalne homogene vlade, je prišla rešitev zakona o centralni upravi na dnevni red.

Akoravno nima današnja vlada v parlamentu tiste večine, s katero bi mogla zakon hitro in lahko uveljaviti, vendar se ji po vsej pravici lahko prebaciva, zakaj tega do danes ni storila.

Prepričan sem, da bo vlada težko uveljavila ta zakon, s katerim se ukinejo nepotrebna ministrstva, ker bi se množice ministrskih kandidatov iz vseh strank združile ter se tajno in javno borile, da preprečijo predložitev tega zakona iz edinega razloga, ker jim je lažje doseči ministrsko mesto, čim večje je njihovo število.

Po predlogu vlade ostane 14 ministrstev, a ukine se jih tri. Z ozirom na velikost naše države ugotovljamo, da ni potrebno tako veliko število ministrstev. Mi se ne smemo ozirati na ambicije poedincev, kateri žele postati ministri brez ozira na svojo sposobnost, kot povsod, tako morajo tudi tu odločevati prave narodne potrebe in razumno štedenje.

Moje mišljenje podpira tudi to dejstvo, da tako velikega števila ministrstev tudi mnogo drugih držav nima, akoravno so po teritoriju in ljudstvu večje in ekonomsko in finančno močnejše od naše. V teh državah vlada pravi red in delavnost tudi brez velikega števila ministrstev.

Upam, da bo radikalni klub vse to uvidel in da ne bo dopustil, da bi se obdržal sploh kak zavod, brez katerega bi se lahko izhajalo in kateri bi bil kot nepotreben v škodo državnih blagajni.

Dolžnost nas vseh je, da rešujemo našo zemljo iz finančne pogibe, v katerega jo je pritiralo nepravilno in često celo nepošteno delo njenih upravnikov. Treba je voditi stroge račune v vsakem državnem najmanjšem izdatku. Samo s takim ravnanjem bomo po mojem mišljenju pač zmanjšali, a ne popolnoma odpravili veliko davčno breme, ki teži pleča našega izmučenega naroda. Državni in narodni interesi morajo biti vsakemu nad vse sveti. (Po »Smotri«).

Politika laži

Akcijski odbor je vedno lagal in samo obljubljeval. — 5. decembra Akcijski odbor razpuščen. — 1. jan. t. l. zopet od istega ministra Janiča potrjen. — Potrditev na podlagi lažnih informacij. — Janič ni kompetenten. — Naša pritožba na glavni odbor.

Nobena stranka v Sloveniji ni začela z bolj nesrečnimi rokami, kakor je bil to takozvani akcijski odbor NRS.

Klika bankirjev in kar je njihovih listov je hotela kupiti glasove ne samo z praznimi obljubami — temveč je šla celo tako daleč, da je kupila z živim denarjem poedine oportunistične elemente drugih strank, da ji na nos, na vrat stvorijo mandate v Sloveniji. Kot dokaz tej svoji trditvi navajamo suha dejstva, da so po izjavi gosp. dr. Azmana zadnje volitve veljale Jadransko banko cirka 2 milijona dinarjev. Gosp. minister n. r. dr. Niko Zupanič je pošiljal lažne telegrame o graditvi Kočevske železnice, obljuboval, da bodo sprejeti vsi železničarji, ki so bili radi stavke odpuščeni nazaj v državno službo, ako bodejo glasovali za njega in povzročil tudi tozadevni telegram iz Beograda, da so po odredbi ministra g. Velizarja Jankoviča že sprejeti nazaj. Podobnih slučajev bi navedli še lahko celo vrsto. Eden od markantnih slučajev je bilo tudi kupovanje kočevskih »Bauernbündlerjev« za naše narodne interese, da volijo za radikalno stranko.

Uspeh vse te predvolitvene, kriminalne politike akcijskega odbora ni bil samo velika ničla, temveč je okužil korenine naše stranke v naši javnosti in je tako moralo priti do energičnega obračuna v interesu naše stranke z akcijskim odborom.

Akcijski odbor si je s to politikou zadal v borbi z nami sam smrtni udarec s tem, da je bil 5. dec. od strani ministra dr. Janiča razpuščen in proglašen, da je imel svoj mandat samo za časa volitev. To stoji trdno.

Ali akcijski odbor, ki je le ekapotent politike Jadranske banke in ima tudi samo to politiko, da zastopa bančne interese, — je iznašel nov načrt, da dobi formalno potrditev istega ministra dr. Janiča, kateri je še pred enim mesecem akcijski odbor razpustil.

Za nas postane vprašanje, kako je bilo od istega ministra možno, da je svoj pred kratim izdani ferman preklical in kakšno stališče bomo mi v tem vprašanju zavzeli.

Kakor se je akcijski odbor poslu-

ževal pred volitvami laži napram glavnemu odboru in volilcem, tako vodi on še vedno naprej isto politiko.

Kakor smo informirani, je delegat Jadranske banke in akcijskega odbora ponovno lažno informiral gosp. ministra Janiča, češ, da ima mandat dr. Ravniharja, samostojne kmete in narodne socialiste v svojem žepu, katero trditev nam »Radikalni Glasnik« sam potrjuje.

Da pa je to neresnično, nam dokazuje »Kmetijski list« in »Nova pravda« glasilo NSS in SKS, ki izjavljajo, da nimajo z bančnimi radikali prav nič skupnega in tudi izključujejo vsak skupni nastop.

Kar se tiče pa mandata dr. Ravniharja, je stvar vsled držanja naših demokratov, ki se ne morejo več postaviti kritiki celokupne javnosti, da so prodali mandat, že več kot problematična.

Tej lažni politiki Jadranske banke in akcijskega odbora je nasedel dr. Janič, najbrže v dobri nadi, da bode naredil odločilni korak v svrhu razširjenja narodno-radikalne stranke.

Mi smo proti tej izjavi uložili pritožbo na predsedstvo našega glavnega odbora.

Ne oziraje pa se na to, je najvišji forum za resne politike vedno narod sam in ne poedine osebe. To dejstvo je v programu in zgodovini naše stranke odločno podčrtano.

Politika laži akcijskega odbora se bode kakor preje tudi sedaj v do glednem času sama ubila.

Mi pa čutimo v sebi dovolj energije in duševne sposobnosti, da bomo ravno tako odločno kot doselej vodili borbo tudi proti tej strani in ako bode potrebno bomo tudi to vprašanje in njegovo zakulisno odigranje temeljito razčistili, ker so nam tudi zakulisni vzroki poznani.

Kompetentne faktorje pri nas doma, ki so naselili na to prazno frazo od akcijskega odbora opozarjamo, da se »kanijo takovih poslov«, ker se mi terorja absolutno nič ne bojimo,

Sirite „Radikala“.

Nikola Pašič.

(Nadaljevanje.)

Srbski narod, ta stari mučenik za svojo slobodo je sprejemal na svoj hrbet najgromnejše teže trdo uverjen, da gre to za državo, v kateri edino njegova volja vlada.

Za par let in bile so urejene državne kase, vojska pa je bila oborožena in pripravljena. Prišla je balkanska vojna, ki je našla srbski narod pripravljen ter mu prinesla slobodo, za njim je prišla Evropska vojna, katera nam je prinesla to, kar danes imamo in kar imamo zahvaliti

državotvornosti srbskega bratskega plemena.

A tajna teh uspehov je pravilno stališče g. Pašiča in radikalne stranke, da je Srbija kmetijska država, v kateri je kmet izvir celokupne oblasti v državi, da odvisi od njega kakšna bode uprava in oblast v državi. Razume se, da je kmetstvo ljudstvo dobro poučeno, ki se ne da z lažmi in praznimi frazami zapeljati, da ne zahteva, kar ni možno niti v urejeni hiši, kaj šele v državi. On predvsem

gleda na državo, da se vzdrži in ne propade.

V temu in takemu življenju, načinu vladanja in v teh načelih leži velika tajna Pašičevih uspehov.

To je tudi edini razlog, da je g. Pašić od vseh ministrov sveta za časa svetovne vojne pa do danes ostal vedno na vladi.

Vsi svetovni velikani, kateri so vojno začeli in končali so že zdavnaj prenehali vladati — edini Pašić stoji nepremično kot skala.

To je tudi razlog, da je narod v Srbiji v zadnjih občinskih volitvah še z ogromnejšo večino predal svojo usodo ponovno v roke g. Pašića in radikalne stranke.

Epilog.

Skroz celo politično delovanje g. Nikole Pašića se vleče kot rudeča nit

ena in najvišja politična maksima — narod in zopet narod. Nič za narod brez naroda.

Kdor pozna točno življenjepis g. Pašića njegovo politično delovanje, ta edino je v stanju razumeti zakaj je danes radikalna stranka najmočnejša v državi in v čemu postoji tajna njene sile in moči.

Vse to pa nam ponovno dokazuje, da je politika nekega akcijskega odbora popolnoma pogrešena, ker ne pozna in ne upošteva v svoji kratkovidnosti in neznanju tisti največji in najodločnejši faktor v državi to je — volje in razpoloženja širokih narodnih mas.

Taka politika mora propasti.

(Konec.)

Radikalna stranka.

NRS je ustvaril narod sam. — Maš narod v bivši Avstriji. — Poskus tujcev zastupati dušo našega naroda. — Zastupljena inteligenca. — V tej državi smo jednakopravni. — Volja Slovencev pride le v najmočnejši stranki do veljave. — Ta je „Narodna Radikalna stranka“. Čim preje to spoznanje tem preje pride narod do veljave — do pravic.

II.

Narodno radikalna stranka naše nove ujedinjene države izvaja svojo nalogo premišljeno in počasi. S tem, da postavlja temelje na njena demokratska in svobodomiselnost načela, katera so jo v Srbiji naredila mogočno in odločno, da svoj cilj doseže edino z pravičnim obveščanjem svojih hrvatsko-slovenskih bratov o vrednosti in pravilnosti njenih načel za dobrobit naroda in države. Njena naloga je, razširiti ta svoja načela v široke mase svojih novih bratov in sodržavljanov in to na isti način, kakor je to storila v Srbiji.

Radikalno stranko je ustvaril in pripeljal do moči sam narod.

V naših daljnih izvajanjih bode mo iznesli, kako je prišlo do tega, in zakaj se je osnovala radikalna stranka, da bodejo široki sloji našega naroda o zgodovini, bistvu in tradiciji te stranke točno obveščeni.

Vse naše slovenske stranke so osnovane na temelju narodnosti. Borba za narodne pravice slovenskega naroda v morju tujine in proti tujcem, so bile glavno geslo in glavna vodilna ideja pri ustvaritvi naših strank, dokler smo bili v tujini, našemu narodu neprijazni državi pod imperijalizmom tujih narodov, katerih glavni namen je bil nas raznaroditi in sebi asimilirati, da kot narod izgine in s površja v morju tujcev in njihove premoči.

Stari lisjaki so se pri tem poslu posluževali in uporabljali zvita sredstva.

Dobro vedo, da je bistveno in glavno obilje človekova duša, so se z vso silo vrgli, da zastupijo in uničijo dušo naroda, in da vsadijo v njegovo zdravo in močno telo, v njegov duh in čustvovanje mišljenje in čustvovanje svojega naroda, da ga na ta način odcepijo od njegovih ostalih jugoslovanskih bratov, zlasti od Srbov, od ideje narodnega edinstva in od skupne države. To njihovo delovanje je podpirala različnost vere.

Druge narodnosti pri vseh svojih naporih niso v celoti dosegle svojih ciljev, kakor so to one zamišljali. Duše in mišljenja našega naroda niso mogli zaslužiti in spremeniti, ali so raznarodili velik del naše inteligence, zlasti one, katera je bila s svojim želodcem odvisna od državne službe, katera je izgubila, ne da bi se tega sama zavedala, največji del svoje narodne duše in zavesti, da ona pripada ne samo po jeziku, temveč tudi po mišljenju in celokupni svoji notranosti širokim masam slovenskega naroda.

Ta inteligenca nezavestno nadaljuje ravno isto razorno delovanje s tem, da vara samo sebe, da dela to iz razlogov plemenske ohranitve in podčrtavanja svoje narodnosti.

Toda to delovanje je sedaj mnogo opasnejše, ker se z njim spodko-

pujejo temelji naše narodne države in pogubljuje narod sam, ki sedaj protivno od onih preje (tujcev) sam predstavlja našo državo.

Borba za tem, da se narod iztrga iz rok tujega vpliva, kateri se je izvajal nad njim po tej isti in takšni inteligenci in ohrani narodno individualnost širokih slojev slovenskega naroda, je bila glavna naloga naših predvojnih strank.

Danes pa ni več potrebna ta in takšna borba, ker so v naši državi po njenem osvobojenju in ujedinjenju izginile tuje sile in radi tega odpadajo tudi stare stranke, ki so bile osnovane na tej stari osnovi.

Danes mi Slovenci nismo več ono, kar smo bili v Avstriji, temveč smo postali v skupni državi, ki bazira na narodnem edinstvu vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, odločen in odločilen faktor, kar preje po svoji moči nismo mogli biti. Kat takih, imamo odločilen vpliv pri izvrševanju državnih poslov, ako mi hočemo. Naša volja pride lahko do veljave v državi pri izvrševanju državnih zadev s svojimi narodno gospodarskimi in kulturnimi potrebami krajev, v katerih mi prebivamo. Razume se, da moramo tudi mi upoštevati vse ostale kraje naše zemlje, kateri imajo pravico na svoje zahteve, ker je dolžnost države, da skrbi za vse kraje enako.

Pri nas je uvedena splošna volilna pravica in na podlagi tega tvori sam narod državo in volja države ne more biti nič drugega, kot volja naroda. Ta volja pa pride do svojega izraza v narodni skupščini potom ust večine narodnih poslancev in jasno je, da zamoremo mi Slovenci igrati odločilno ulogo v državnih politiki in zastopati koristi svojih krajev, kakor tudi pravice poedincev.

To pa dosežemo le tedaj, ako pridemo do čim odločnejše besede v stranki, ki ima največ narodnih poslancev v narodni skupščini.

Ta stranka je narodno-radikalna stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Čim preje bodo zastopani v tej stranki, katera ima najmočnejše korenine nad srbskim delom naroda in deloma tudi že nad hrvatskim. Slovenci potom svojih narodnih poslancev, preje bo prišla naša volja do veljave in preje bodo zaščiteni naši interesi.

To je tako enostaven račun, da ga mora vsakdo razumeti, zato smatramo kot nepotrebno o tem dalje razpravljati.

Mi Slovenci ne čutimo stvarne potrebe, da se grupiramo po strankah, katerim glavni cilj je, obramba naše narodnosti, ker nam tega nobeden ne jemlje, ker je ta država ravnotako srbska kakor hrvaška in slovenska, ki daje vsem plemenom enake pravice. Mi vsi imamo skupni interes, da postane ta naša država

mogočna, ker le v mogočni in napredni državi bomo močni in napredni tudi mi, kot sestavni in enakopravni njen del.

Mi ne čutimo potrebe, da se grupiramo v stranke, katerih cilj je braniti samo svoje lastne koristi, ker je to naloga samouprav v oblastih in srezih, katere bodo v najkrajšem času počele delovati. Za nas je po-

trebno, da se grupiramo v stranke, katere bodo nad drugim določevali, kakšna in kako velika pomoč se bode dajala samoupravnim oblastim v poedinih krajih, da zamorejo uspešno skrbeti za svoje kraje in podpirati njih potrebe in zahteve.

Taka pa je danes edina v državi narodno-radikalna stranka. S.

(Dalje prih.)

Za stvar.

Dvoje ambicij politikov. — Ambicija za stvar mora prevladati osebno ambicijo. — Blok strah za slabe politične potence.

Mi smo v zadnjem članku ugotovili, da ima vsak politični voditelj razven ambicije, da se bori za udeleževanje programa svoje stranke, tudi osebno ambicijo voditi politiko, biti prvi, uživati kot tak renomé v javnem življenju.

Vsak političar ima predvsem te dve ambiciji, tisti pa, ki to taji pod zavestno je opasnejši in vsakemu resnemu delu škodljiv, ker se bori za svoj prestiž sledeč samo svojemu sirovemu instinktu, ne dosega pa to z stvarnim in pozitivnim delom v dobrobit stranke in celokupne države.

Obe ambiciji so neobhodno potrebni, toda morajo stati v pravilnem medsebojnem razmerju v kakovosti in količini.

Ambicija samo do stvarnega dela in ustvarjanja brez osebne ambicije ne more priti prav do veljave, zlasti v politiki ne, ker ji manjka avtoritet in energija dati delovanju tudi njemu odgovarjajoči pomen in moč, ki naj absorbira to, kar je protivno in kvarno.

Sama osebna ambicija brez stvarnega delovanja in vidnih uspehov je v javnosti sicer mogoča ali se ona v najkrajšem času sama ubije.

Pravilna zmes obeh pojmov je potrebna. V vsakem slučaju pa mora osebna ambicija narediti prostor stvari sami, ker je ta zakon že sam na sebi zapopaden v pojmu politike.

V našem javnem življenju imamo na žalost veliko večino politikov, katerih računi bazirajo čisto na osebni ambiciji.

Medtem ko ambicija za stvar trpi konkurenco in smatra konkurenco za potrebno, osebna ambicija ne podnese konkurenco v nobenem slučaju in nikdar ter gre tudi preko mrtvih do svojih ciljev.

Tudi v predvidenem bloku bi igrala ambicija veliko ulogo. Samo bi stvarna ambicija delo in cilj bloka pospeševala in ga utrjala, toda osebna ambicija bi ga ovirala.

Osebna ambicija pa gre v slučaju duševne slabosti, slabe politične potence tako daleč, da ne pusti, da pride do resne konkurenco na pozitivnem ustvarjanju in delovanju, ker ona instinktivno čuti v svoji bojzani svoj poraz.

Strah in bojazen, ki izvirajo iz osebne ambicije nekaterih političnih voditeljev, katera ima zelo slabo duševno in pomanjkljivo politično bazo, so sprečile ustvarjajoči se protiklerikalni blok ter rodili godljo, ki se piše »Narodni Dnevnik«.

V prihodnji številki našega lista bomo do dejstvo utemeljeno iz psihološke strani tudi dokazali na konkretnih slučajih iz naše slovenske politike.

(Dalje prihodnjič.)

Iz stranke.

Izjava.

Z ozirom na to, ker sem se posvetil že z Novim letom svojem nadaljnjemu kulturnemu študiju, sem se odrekel vsakemu političnemu delovanju, o čemur obveščam svoje prijatelje in znance, s pozivom, naj se v vseh partijskih zadevah obračajo direktno na »Radikala«.

Ljubljana 13. januarja 1924.

Anton Podbevšek.

Hrastnik. V nedeljo 6. t. m. se je vršila tu seja srezkega odbora za srez Laško-Trbovlje. Udeležili so se je zastopniki kraj. organizacij NRS Trbovlje, Hrastnik, Laško, Huda jama in Jurklošter. Poleg rešenih točk dnevnega reda so se soglasno sprejele sledeče resolucije:

1.) Srezki odbor NRS za Laško-Trbovlje se priključuje sklepu obč. zbora kraj. organizacije Trbovlje z dne 21. oktobra 1923, glasom katerega ne obstoja zanj nikak spor v stranki. Tudi pozdravljajo taktiko Emila Štefanoviča, na podlagi katere je razvoj stranke med delovnim ljudstvom zasiguran. Dokler pa ni naš srez zastopan v glavnem odboru, ostanemo nevtralni.

2.) Ker pisava Radikalnega glasnika ne more ogrevati za stranko delovnega ljudstva, se sklone priporočati članom glasila »Radikal«, ki piše v smislu širokih mas.

3.) Krajevni organizaciji Trbovlje in Hrastnik ter srezki odbor Laško naj store vse potrebno, da se čimprej razpišejo občinske volitve za Trbovlje.

Celje. V naši okolici smo v gostilni Radej na Bregu 16. dec. ustanovili krajev. organ. radik. stranke pod predsedstvom g. Franca Brenceta, nadučitelja na Ložnici, ki nam je pokor za uspešno delovanje radikalne stranke.

Borovnica. Dne 17. januarja 1924 se je vršil v Borovnici občni zbor, na katerem se je razpravljalo o politični situaciji v državi, kakor tudi v Sloveniji ter so navzoči se izražali proti vsaki bančni in gosposki politiki, naj ona prihaja od katerekoli strani in kritizirali odločno in energično postopanje akcijskega odbora, ki je šel v svojem nerazumevanju radikalnega programa tako daleč, ga je zamenjal radikalno politiko širokih mas z bančno birokratsko politiko Jadranske banke. Popolnoma razumno je, da morajo slišati naši ljudje v Beogradu, kakšni ste Vi radikali, ko se intervenira samo za banke in vel. trg. podjetja. Vsled take politike ne more priti pravica kmetu, uradniku, delavca, obrtnika in drugih malih ljudi nikdar do veljave. O tem se je razvila obširna debata in se je odobrvala edino radikalna politika širokih mas, katero je od prvega početka vodilo glavno tajništvo. Na to se je izrekla zaupnica glav. tajništva in se je pozdravila izvolitev narodnega mučenika, kmetkega obrtnika Grafenauerja kot predsed. za ljubljansko oblast. Stranka se pri nas tudi že nad kmečkim ljudstvom prav krepko razširja.

Dravja. Pri nas se je vršil sestanek pristašev narodno-radikalne stranke, na katerem se je odobrvalo delovanje glavnega tajništva ter pozdravilo njegovo zavzemanje za malega človeka. V resoluciji se je izrazila zaupnica predsed. Grafenauerju in glavnemu tajniku Štefanoviču. Mi nismo in nikdar ne bomo za politiko bankirjev in takih visokih uradnikov, ki bi hoteli zlesti po našem hrbtu navzgor, kar ti naših potreb ne morejo razumeti.

Shod na Jesenicah se je vršil 20. t. m. v hotelu Triglav. Nosilec liste NRS g. Regovec je pozdravil navzoče ter podal besedo g. Štefanoviču, ki

je v daljšem govoru razlagal politično situacijo v državi in pomen občinskih volitev. Grafenauer pozdravljen se pogloblja v politično situacijo v Sloveniji in povdarja, da je potrebno, da se naš narod šola ter misli z lastnimi možgani in ne z možgani različnih frazerskih strank. Svoj govor konča s pozivom, da se voli lista, kateri načeluje odličen mož g. Regovec

kot zastopnik delovnega ljudstva, ki nam daje garancijo, da se bode volila pravilna komunalna politika.

V debato so se še oglasili g. Lakota, ki povdarja bedo našega ljudstva in njegovo zavoženo politiko in g. J. Ravnik - demokrat.

Shod je trajal 2 uri, je jako dobro uspel in zaznamuje lep uspeh.

Politika čistih rok.

Opozorilo v interesu banke, da se ne vtičuje v politiko. — Prepotentna gesta Jadranske banke. — Mi nismo podkupljivi. — Posledica borbe z bančno politiko.

Mi smo to bančno podjetje pravčasno opozorili, da kompetentni faktorji ne dovoljujejo svojim funkcionarjem, upravnim svetnikom in direktorjem, da se umešujejo v politiko radikalne stranke.

Resolucija pred vladno palačo pred meseci je precizno povedala, da je zahteva množic, katerih je bilo na tisoče, da se odstrani dr. Ažman, ki je kot predsednik t. zv. akcijskega odbora zastopal bančno birokratsko politiko. To nismo storili samo v interesu naše stranke in javnega življenja, temveč je bilo, kakor danes vse kaže, v interesu tega podjetja.

Ali gospoda okoli Jadranske banke se za naše najresnejše opozorilo ni brigala, češ kaj bodo reveži brez denarja proti mogočnemu bančnemu zavodu, oni so mislili, da nas bodo s tisoči dinarjev in še z večjimi ponudbami držali v svojih rokah, da bodo nemoteno eksploatirali oblast v svoje bančne svrhe.

Ali njihov račun je bil napačen, mi danes s ponosom trdimo, — da smo nepodkupljivi, kar smo tudi dokazali s tem, da smo vrgli denar v stran ter raje delamo kot reveži ali z čistimi rokami in s pravilno poli-

tiko v dobrobit celokupnega našega naroda in države.

Kakor so bila in so naša sredstva malenkostna, zato pa stoje na trdni bazi poštenja in ljubezni do delovnega ljudstva, vendar smo danes pri vsem tem jako omajali Jadr. banko. Resolucije naših organizacij, da se vzame denar iz Jadr. banke, so našle širok odmev v svetu. V resnici so tudi vlagatelji, odkar vodimo borbo, — dvignili velikanske vsote, tako da se nahaja banka v najresnejšem strahu. — Knez, eden najodličnejših naših finančnikov, je odstopil. Ropotati je pričelo v vsej naši jugoslovenski javnosti; isti boj smo prenesli tudi v Ameriko, tako, da je več kot sigurno, da bo nasprotnik vržen ob tla in z njim tudi bankirska in birokratska politika.

Danes ponovno opozarjamo kompetentne faktorje »Jadranske banke«, da izčistijo v svojem podjetju z politikanti ter se povrnejo nazaj na gospodarsko polje.

Mi imamo dovolj energije, da bomo započeli boj vodili naprej in ako bode potrebno, še z večjo energijo in ga tudi dokončali v interes in dobrobit našega naroda.

Radikal: »Jaz smatram kot svojo dolžnost, da ga branim. Če dementiram, da to ni res, to nasprotnik ne občuti, ali če ga pošteno lopnem, potem občuti.«

Rado: »Prav imaš!«

Radikal: »V ostalem ti pa povem, da zastopam tudi jaz stališče, da privatne stvari ne spadajo v javnost nikdar ali v enem slučaju je to upravičeno, in sicer takrat, kadar prijemajo nasprotniki svoje ljudi v privatnih stvareh, takrat smatram kot edino pravilno obrambo in tudi kot dopuščeno sredstvo, da se jih zgrabi v njihovih privatnih stvareh, da se te koštrune nauči, da 25 udarcev na lastni boli, na tuji pa ne boli.«

Rado: »Torej, tako je bilo z »Jutranjimi Novostmi«, Jurkotom in Semanovičem.«

Radikal: »Točno tako! In to sredstvo je tudi pomagalo, da smo jih izučili, da se ne sme vleči pokojne v javnost.«

Da se ne pozabi.

Dr. Ažman, upravni svetnik Jadranske banke je kot predsednik akcijskega odbora izjavil na neki ožji seji: »Jaz nisem čital niti programa niti statuta narodno radikalne stranke.«

Die letzte Sitzung.

Se dogaja v palači banke (se slišijo kriki vsenavprek.)

Dieser verfluchter uslužbenec kaput! Vojeslav je pisao! To je moja zasluga ne Ažtova! Nein, wir Koschevarsrezer radikalcem! Dješe Komunisten! Banda kaput! Moji novci pomagali! Jaz bodem zopet Obergespan itd.

Po seji pa so skupno zapeli v veselih durih:

»Mi smo dobro se lagali,
Stefata smo premagali,
Juhaha — juhaha!«

Ali komaj so prišli iz palače ven, so se razcepili v dve grupi ter počeli drug čez drugega intrigrirati, »ti, Luka je za katoliški blok — ti, Niki hoče k demokratom, vzmimo ga!« —

Ko je radikal to zvedel, je rekel na tiho in skoz nos

»Stefa der verfluchte,
ima še ostre nuhte.«

Potem je umljivo, da akcijski odbor zamenjuje bančno politiko z radikalno politiko širokih mas.

Kdo naj podpira tako politiko? Samo hlapci bankirjev in birokratov, nikdar pa ne svoboden in ponosen slovenski narod.

Dopisi.

Jesenice. Pri nas in v naši okolici se narodno - radikalna stranka prav pridno giblje in pripravlja na svoj nastop pri občinskih volitvah, katere se imajo še ta mesec izvršiti. Le nekemu železniškemu uradniku, kateri o sebi trdi, da je tudi radikal, hoče pa biti v stranki to kar ni, in po volji to živahno gibanje prerrojene in očiščene radikalne stranke in njene novega odbora. Na svojo lastno pest si ta železniški uradnik prizadeva, biti pokoren razpuščenemu eksponentom Jadranske banke v Ljubljani, zagovarjati njegovo veljavnost in — loviti muhe po zimi. V nedeljo, dne 13. t. m. sklical je ta železniški uradnik v gostilni pri Tancerju nekak shod na »vabo«, katerega pa se je udeležilo komaj do 10 oseb; a še to število ni poslušalo njegovega referata o zlatih časih do konca. Ves vesel nad tako sijajno uspelim shodom, ozmerjal je na večer istega dne v svoji duhovitosti nositelja kandidatne liste nar. radikalne stranke in v njegovi družbi se nahajajočega koroškega narodnjaka. Obnašanje tega žel. uradnika v javnem lokalju je vzbudilo splošno nevoljo in obsodbo. Jesenice so v vsakem oziru važna, eksponirana državno-obmejna točka, za katero spadajo najboljše in v vsakem oziru nedotakljive uradniške moči, katerih politika sta red v pisarni in ugled države. Ljudstvo prav dobro ve, da je dober uradnik stebber države, katerega je treba obvarovati vsake socijalne burje in bo to svoje spoznanje tudi dejansko izvrševal.

Beograd. Sporočamo Vam, da so se koncem meseca decembra bili po Beogradu nekateri gospodje akcijskega odbora, kakor tudi dr. Ravnihar in dr. Triller. Kot izgleda na podlagi novega koncepta, to je mandata dr. Ravniharja in kombinacije, so samostojni kmetje in narodni socijalisti že stopili v radikalno stranko, ker le na tej podlagi je akcijski odbor bil potrjen.

Danes pa, kot smo bili informirani, vlada pri glavnem odboru ponovno odločno razpoloženje proti akcijskemu odboru, ker je ta z svojo lažno politiko potegnil celo enega aktivnih ministrov, da se je izpostavil za politiko akcijskega odbora. Večina kluba odobrava vašo politiko in tudi tisti nekateri, kateri so bili angažirani za akcijski odbor, so postali napram njemu vsled njegove lažnjive politike zelo hladni.

Trbovlje. Dne 5. januarja 1924 se je vršil občni zbor radikalnih desidentov z tajnikom učit. Omerzom.

Navzočih na občnem zboru je bilo od 460 pristašev radikalne stranke 6 ali brez predsednika, ker je njihov predsednik Sitar izjavil v »Socijalistu«, da on nikdar ni bil pristaš radikalne stranke, temveč je samo nekoč slučajno predsedoval par mozem, ki so se nekaj o radikalni stranki menili. Ker so trboveljski desidentje uvideli, da je njihova stvar neresna, radi tega se je tudi ta odbor razpustil.

Opozarjamo, da je bil to tisti znameniti odbor, kateri je hotel s tem, da se je odcepil od 460 radikalov zriniti potom bivšega vel. žup. Lukana, svojega gerenta na trboveljsko občino. Razpust teh 6 mož, ki so uvideli, da z akcijskim odborom ni nič, je strahovita blamaža za akcijski odbor zlasti še, ker so se bivše »Jutranje Novosti« na vsa usta hvalile, da imajo v Trbovljah svoj odbor.

Organizacije pa sedaj lahko vidi-jo delo akcijskega odbora, kojih njihovi in od njih naročeni pristaši za razdiranje poedinih organizacij zapuščajo.

Naše radikalne organizacije bodo prišle same do tega preje ali kasneje ter bodejo z razdirači v obliki akcijskega odbora energično pometle. Mi smo za politiko ljudstva, ne pa za politiko bank in karjeristov.

Velika Loka. Mi tukajšnji radikalci smo pazljivo zasledovali boj, katerega je vodilo glavno tajništvo proti akcijskemu odboru. Mi smo bili v prvem početku v tem boju nevtraln. Ali danes vidimo, da ni bil to boj med Stefanovičem in Lukanom, temveč boj med politiko Jadranske banke, ki je hotela na račun kmeta izkoriščati našo stranko v svoje bančne svrhe in nad nami kmeti. Danes nam je stvar jasna, zato Vam kličemo — le naprej v borbo za nas kmete in za pravilno politiko radikalne stranke! Našega sokmeta in sotrpina Grafenauerja pa pozdravljamo, ker vemo, da le žuljeva roka lahko kaj naredi za žuljevo roko.

Ljubljana. V akcijskem odboru eksponentov Jadranske banke kakor smo izvedeli iz popolnoma sigurnega vira so dve struje, od katerih zastopa gosp. dr. N. Zupanič prijateljstvo z demokrati in dr. M. Lukan, prijateljstvo z klerikalci. Tozadevne pogovore je obdržal gospod dr. Lukan z glavnim urednikom prečastitim duhovnom Smodejem v stanovanju gosp. prečastitega duhovna do 7. zjutraj. Kakor čujemo gosp. Kalan takih političnih sestankov ne odobrava, ker on zastopa strogo protialkoholno stališče.

Politični razgovori.

Grd Góbec.

France: »Ti, ta »Radikal« ima pa grd gobec, kaj misliš Ti?«

Rudi: »Seveda ga ima.«

France: »No, pa zakaj ga ima?«

Rudi: »Če imaš v rokah posodo iz tankega stekla in moraš biti previden in nežen, če pa imaš posodo iz lesa, pa jo lahko mečeš kakor hočeš.«

France: »To je res!«

Rudi: »Če moraš gnoj kidati, moraš vzeti težke vile in ne srebrno žlico.«

France: »Torej misliš grd gobec po potrebi.«

Rudi: »Tako je, točno.«

Ovaj akcijski odbor.

Narodni poslanec: »Gospodin ministare; kako ste si mogli ovaj akcijski odbor prije mesec dana razpustiti, tuna, a sada opet potrditi. Molim Vas...«

Ministar: »Pa ja znam, što očete, da kažete. Da je ovaj akcijski odbor nekako društvo za osiguranje bana-ka i karjerista.«

Narodni poslanec: »Pa da gospodine ministar znate...«

Ministar: »Znam bre, ja to točno. Ali eto tako je. Razpustio sam ga zbog toga, jer je to slabo društvo za našo stranko a jer su i lagali prije izbora, da ćejo dobit mandat.«

Narodni poslanec: »To ste tuna dobro učinili! Ali...«

Ministar: »Stani, bre, ali potrdio sam ga, jer je akcijski odbor došao sa Narodnim Dnevnikom, sa mandatom dr. Ravniharja, sa samostojnim kmetijcima, sa narodnim socijalistima i kazao, eto sve to je radikalna stranka.«

Narodni poslanec: »Pa kako ste mogli ovim lažima, da vjerujete. To ste slabo učinili.«

Ministar: »Bre, ja sam čovjek pa sam naseo ponovno lažima. Znaš, oni Švabi lažejo, oni su to naučili u stari Austriji dobro.«

Narodni poslanec: »Tuna, pa šta ćete sada?«

Ministar: Pa sada ću ja s ovim Švabima jedanput ovako po gejački, da obračunam. Ovaj prokleti akcijski odbor!«

Narodni poslanec: »Pa tako je gospodin ministar, naša stranka nije zato ovdje, da podpira ambiciozne bankare i karjeriste, nego ona je zato, da vodi narodnu i državnu politiku i radi za široke mase našeg naroda.«

Stoglavni radikal, toda eno sree.

Miha: »Ti ali si videl, da je radikal že trikrat menjal glavo (naslov).«

Rudi: »Seveda, to ti bodem takoj razložil. Prvič — se je zaletel z glavjo v Lukata, ga je prebrnil in si je glavjo inficiral.«

Miha: »Haha, — ta pa je dobra?«

Rudi: »No, mi smo mu to glavjo odsekali in je takoj zrastla druga.«

Miha: »Kar sama?«

Rudi: »Kajpak, kar sama. No, drugič — se pa je zaletel v debele bankirje ter mu je začela glavja nekako čudno dišati.«

Miha: »Ta pa je naravnost — prima — !«

Rudi: »To glavjo smo mu tudi odbili in zrastla je tretja, trda in močna.«

Miha: »Tale radikal je pa kot zmaj, če mu eno odbiješ, pa mu zraste druga.«

Zakaj tako grdo?

Rado: »Ti, nekatera gospoda se pritožuje, da tako grdo pišeš. Ali si ti res tako umazan?«

Radikal: »Res prijatelj! Ali samo, če je potrebno in če nas k temu izživajo.«

Rado: »Zakaj si pa pisal tisto 6 × 6 = 36.«

Radikal: »Zato, ker so potegnili našega velikega državnika in heroja »Jutranje Novosti« iz groba ter z lažnjivo trditvijo nekake ženitve z njegovo hčerjo hoteli udariti našega Semanoviča.«

Rado: »No — in...?«

Zunanja politika.

Sporazum z Italijo.

Jugoslovanski Italijanski sporazum se je sklenil zadnje čase v obliki konvencije, ki vsebuje politično obramben značaj medsebojna gospodarska vprašanja. Reška luka ima služiti interesom obeh držav, okolica ki je bila po Rapalski pogodbi inkorporirana Reki pripade nam in ostane Italiji le železnica in cesta ob obali; v poštev pride tudi korektura pasu pri Planini v naš dobrobit. Zatrjuje se, da je Italija pripravljena razpravljati v manjšinskem vprašanju. Sporazum z Italijo je v današnjih težkih razmerah v katerih se nahaja naša država zadosten. Krivda, da se sporazum ni sklenil v prejšnjih za nas ugodnejših časih leži predvsem v nesposobnosti prejšnjih voditeljev našega zunanjega ministrstva. Inozemsko časopisje pripisuje sporazum z ozirom na Evropski mir veliko važnost.

Rešitev spornih vprašanj z Avstrijo.

Dr. Grünberger avstrijski zunanji minister je v svojem ekspezeju o zunanje političnem položaju izjavil glede Jugoslavije, da je Avstrija z nami vzpostavila prijateljsko razmerje tako po končnoveljavni odločitvi mej. Različna sporna vprašanja so se povodom obiska v Belgradu prijateljsko rešila.

Venizelos predsednik Grške vlade.

Nova grška vlada je sestavljena sledeče: Venizelos, predsednik; Roussos, zunanje zadeve; Goudihas, vojna; Cauvas, mornarica; Kafaudavis, pravosodje; Foulolis, notranje stvari; Michalakopoulos, finance; Tsonderos, trgovina; Spirides, državno gospodarstvo; Milonas, poljedelstvo; Datradis, javna varnost; Natalas, prosveta.

Prestolni govor v Angliji.

Prestolni govor naznanja, da se bo stavil predlog, po katerem naj se ratificira v Lousanni s Turčijo sklenjena pogodba. V vprašanju radi alkoholne prepovedi se bo sklenil dogovor z Združenimi državami. Glede notranje-političnih težkoč in zmanjšanja števila brezposelnih pravi, da niso brezuspešna. Bavi se še z vprašanjem zunanje trgovine.

Trocki aretiran.

Čaristični amigrantski krogi so razširili vest, da je bil Trockij aretiran. Moskovska pravda to vest de-

mentira kot tendenciozno ter zatrjuje, da živi Trockij v svoji palači v Moskvi, kjer uživa svoj enomesečni dopust iz zdravstvenih ozirov.

Rusko - Romunska pogajanja razbita.

Moskovska vlada je izjavila, da ne more pričeti nikakih političnih pogajanj z Romunijo, pač pa, da je v slučaju obnovitve gospodarskih pogajanj v Odesi pripravljena razpravljati tudi o političnih vprašanjih.

Mednarodna železniška konferenca v Varšavi

se je vršila te dni. Pri tej priliki se je zopet dokazalo nasprotje med Češkoslovaško in Poljsko, kateri ni dovolil češkoslovaški delegat direktni promet čez Češko v Rim in Zürich, med tem, ko je Švica in Avstrija dala dovoljenje, da cirkulirajo direktni vagoni po njih teritoriju.

Pred železniškim štrajkom v Angliji.

Na kongresu »Trade Union« v Londonu, ki se je vršil pretečeni teden, so se trudili, da preprečijo stavko železničarjev. Izid še ni znan.

Nemčija pred lakoto.

»Chicago Tribune« poroča, da je dr. Beneš izjavil, da je lakota v Nemčiji neizogibna. Po njegovem mnenju bo morala mala antanta napeti vse sile, da Nemčiji tozadevno pomore.

Domače vesti.

Koroščeva pogajanja z Radičevci.

Listi poročajo, da je imel v četrtek dr. Korošec daljšo konferenco z Radičevci, podal je poročilo o parlamentarnem položaju. Dr. Maček je poročal o konferenci z Radičem na Dunaju. Razpravljalo se je o osnovanju opozicijskega bloka v parlamentu in sklenilo, da se skliče predstavitev federalističnega bloka, da razpravlja o tem vprašanju.

Dotok tujega delavstva omejen.

Zaradi velike brezposelnosti v Nemčiji, Avstriji in Madžarski je naše ministrstvo izdalo pravilnik, po katerem se omejuje dohod tujih delavcev v našo državo in s tem zaščiti domače delavstvo.

Strašen požar v Splitu.

V noči od nedelje na ponedeljek je izbruhnil velikanski požar v stari škofiji ter uničil vse bližnje objekte. Šele po 1 dnevnem delu se je posrečilo požar lokalizirati. Škoda znaša dosedaj čez 50 milijonov.

Gavrani.

Od vseh ptic, ki letajo križem sveta, so pač gavrani od preprostega ljudstva najbolj osovraženi. Ljudstvo je namreč trdnega mnenja, da gavrani prorokujejo in oznanjajo zgolj nesrečo. Kajti le v takih krajih jih je najti, kjer že leži kaka mrhovina, ali pa obletavajo kraje, kjer instinktivno čutijo bližajoči se pogin.

Nič drugače ne sodi ljudstvo o političnih gavranih. Kjerkoli se pokažejo, takoj jim sledi tam v večji ali manjši razdalji kaka nesreča. In k takim političnim gavrantom moramo prištevati pretežno večino narodno-socialističnih voditeljev. Kakor hitro zagledajo svojemu namenu primerno žrtev, jo oblastujejo in naskakujejo tako dolgo, da pogine slednjič pod njihovimi napadi in tako vsaj trenutno nasiti njih sicer neutemeljivo, breztalno žrelo. Komaj so pogoltnili jeden kadaver, že iščejo drugo žrtev.

Kaj jim je program, kaj značaj, kaj morala?

Pridigujejo sicer najčistejšo značajnost in mamijo s svojo »značajno« demagogijo ljudstvo, če jih pa postavimo pod mikroskop, vidimo, da je glavna točka njihovega značaja in glavni smoter njihovega delovanja le tako zvlečani »sakroegizmo«, le mastna korita.

Ne rečemo, da se še dobe med njimi častne izjeme, res idealisti, ki se pa njih število od dne do dne krči, tako, da najbrže lahko naštejemo

na eni roki vse one prave idealne može NSS, katerih značaj še ni padel na prej omenjeni nivo večine. Gotovo pa bodo ti še zaostali idealisti v najkrajšem času obrnili hrbet NSS in si poiskali stranke, kamor spadajo tudi po svojem značaju.

Evo vam nekoliko dokazov! Danes so najnavdušenější zagovorniki monarhije, jutri zopet so vneti republikanci. Danes zagovarjajo ustavo, jutri so proti njej. Danes glasujejo za obznanje, jutri jo z vsemi silami pobijajo. Ali so to značaji?! Danes oznanjujejo čisti socializem, jutri se vežejo z velekapitalisti, danes povdarjajo narodnost, jutri vabijo Nemce v svoj tabor. O santa simplicitas!

Tako dvorezno politiko bi še celo naš slavni Nikič imenoval politično meneštro.

Naj še omenim nekoliko žrtev: Narodni socialisti so svojo prvo izbrano žrtev, g. Peska toliko časa obletavali, da so ga moralno, politično in materijalno upropastili. Dokler so ga rabili, je bil njih Bog, njih vse. Vsak se je čutil srečnega, če je le mogel v njegovo bližino. Izmozgavali so ga na vse mogoče načine od vseh strani. Stotisočake so izprešali iz njega, podpisovali in zastavili so mu menice, ki jih niso nikoli realizirali. Ko so mu viri usahnili in so ga doobra izželi, so ga vrgli stran kot izžeto citrono, ne zmenivši se več zanj. Še celo z lastnega, z največjim tru-

dom in težavo ustanovljenega denarnega zavoda so ga dvignili ter se sami vgnezdili vanj. Najboljši njegovi prijatelji in »boterčki« so postali njegovi najhujši nasprotniki: »Ubili ga je treba poolnoma, da ne pride več do sape.«

Niso dolgo mirovali, že so iztikali za drugo žrtvijo. Spravili so se nad JDS. Uspeli so tako daleč, da so jo oslabili za NNS, s katero so sklenili takozvano »Zajednico.« Posrečilo se jim je sicer oslabiti deloma JDS, še bolj pa so oslabili sami sebe in so pri zadnjih skupščinskih volitvah doživeli pravi politični debakl. Njih število se je grozno reduciralo. Kot voditelji te majhne peščice so ostali res sami, že dobro izkristalizirani »značaj«, ki jih veže na NSS kakršnokoli si bodi korito. (Razen par častnih izjem.)

V svoji nepoboljšljivosti so si izbrali novo žrtev. Obletavajo, pa ne le obletavajo, že celo pod perotnico Jadranske banki silijo. Ali že morda čutijo po svojem dobro razvitem instinktu njen pogin? Ali morda hočejo odnesti tudi tukaj še v zadnjem trenutku svoj plen? Bodo li še mogli kaj izžeti? So li pomislili, če niso morda poskusili izmozgavati svojih močnejših bratcev, so li pomislili na končni izid? Nevarnost jim preti, da bodo pri njih napadu sami premagani in postali sami političen kadaver?

Zatorej, vsi resnomisleči, idealni Narodni socialisti, obrnite hrbet svojim političnim gavranom, katerih delovanje hočemo tekem časa še natančneje opisati, in zatecite se pod okrilje močne, res narodne, značajne stranke NRS.

K.

Gospodarstvo.

VOLITVE V DOHODNINSKE CENILNE KOMISIJE.

Dne 20. t. m. se vršijo nadomestne volitve v cenilne komisije.

Podpisane zveze so na ponovnih sestankih razmotrivale važnost teh volitev in sklenile priporočati krajevnim organizacijam, da se zjedinijo na enotno gospodarsko listo in izbere kot kandidate agilne in energične ljudi, ki ne bodo le zmožni, ampak tudi voljni sodelovati pri priredbi dohodnine.

Dohodnina postaja ne glede na prenikni davčni minimum, od leta do leta občutnejša. Predvojno lestvico, ki ne vstreza več razvrednostitvi denarja v sedanjih razmerah, postruje še vojni pribitek, 30 odstotni izredni pribitek in invalidski davek.

Zato je nujno potrebno, da se poslužimo v polni meri po zakonu nam zajamčenih pravic in odpošljemo v komisijo može, ki bodo znali varovati naše interese in preprečiti pretirane ocene.

Da pa to dosežemo, je nujno potrebno, da nastopimo enotno, upoštevamo edino gospodarske razmere in postavimo volitev komisije na izključno gospodarsko stališče.

Vse poklicne organizacije pridobitnih krogov naj skrbijo za postavitev enotne gospodarske liste in za polnoštevilno udeležbo pri volitvah!

Zvza trgovskih gremijev v Ljubljani. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

NAPOVEDI ZA ODMERO DOPOLNILNE PRENOSNE TAKSE.

Z zakonom o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923. se je z veljavnostjo izza dne 1. januarja 1924 na novo uvedla dopolnilna prenosna taksa, ki se bo izza tega dne plačevala v Sloveniji namesto dosedanega pristojbinskega namestka. Prva taksna perijoda bo trajala izjemoma do dne 1. januarja 1924, do dne 31. decembra 1925. Za odmero takse za to perijodo je po osnovnem navodilu, objavljenem v Uradnem listu št. 1 z dne 7. januarja 1924. pod št. 5. vložiti napovedi najkasneje do dne 15. januarja 1924. Ker pa večini družb in društev spričo kratkega roka ni mogoče pravočasno zbrati potrebnih podatkov, jih je že nekaj prosilo za podaljšanje roka, druge pa še nameravajo vložiti enake prošnje. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo je včeraj zaprosila gospoda finančnega delegata dr. K. Šavnika za blagohotno reševanje predmetnih prošenj. Gosp. delegat je v uvaževanju res kratkega roka, ki je določen za vložitev napovedi, ljubeznivo obljubil svojo pomoč.

Novi koleki. Dosedaj za kolkovanje igralnih kart in domin veljavni kolki po 50 Din so se vsled pojavljanja falzifikatov koncem leta 1923. vzeli iz prometa in hkrati izdali novi kolki, ki se prodajajo pri prodajalcih kolkovnih vrednotnic. Razveljavljeni kolki se morajo zamenjati v roku 90 dni, računski rok izza dne 1. januarja 1924.

Kmetijska družba v l. 1922. Kmetijska družba v Ljubljani je l. 1922. prodala (v kvintalih): 1800 kajnita, 2500 kalijeve soli (40%), 5750 tomaževe žindre, 1200 kostne moke, 1020 apnenega dušika, 1730 modre galice, 440 žvepla, 16 rafije, 310 pšenice, 200 deteljnega semena, 1200 sena, 1000 slame, 650 otrobov, 760 oljnatih tropin, vrhu tega pa še 345 kmetijskih strojev.

Razno.

»Odjek« 25. decembra p. 1.

Za širjenje radikalne misli, na račun znanega fonda, je splečala gotova banka v Ljubljani raznim radikalnim voditeljem v Sloveniji 3.000.000 dinarjev. Vendar se je postopalo z trošenjem narodnega denarja pazljivo in ekonomno, ker je banka po dokončanem delu stavila na razpolago zaslužnemu organizatorju iz Beograda prihranek od Din 250.000.—

Teško je pogoditi ime banke, ker ona menja pogosto stranke, s katerimi vrši politične akcije, vendar bi bilo prerano sumničati, da zaslužni inicijator noče vrniti prihranka v dispozijski fond.

Z druge strani pa demantuje ta prepričevanja pop Janič, kateri dobro pozna radikalne razmere v Sloveniji kot proste izmišljotine.

Službo išče

samec 27 let star, vojaščine prost. Najraje kot hišnik ali sluga pri kakem denarnem zavodu. — Vprašati je v upravnistvu pod številko 1.

Učenec se išče

za boljšo obrt. Prednost imajo z večletno izobrazbo. Naslov pove upravnistvu št. 2

Specijalna trgovina damskega in moškega sukna Josip Bedrač zaloga svile in belega blaga Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12